

Justitsministeriet
Civil- og Politiafdeling

RETSUDVALGET
Alm. del - bilag 391 (offentligt)

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K.

Dato: 15 JAN. 2004
Kontor: Politikontoret
Sagsnr.: IGA21112
Dok.:
+ bilag

MODTAGET

15 JAN. 2004

Den Centrale Indlevering

ORIGINAL

Rigsadvokaten har i dag afleveret sin redegørelse om en eventuel opløsning af Hizb ut-Tahrir.

Rigsadvokaten har efter en samlet vurdering indstillet, at der ikke tages skridt til at søge Hizb ut-Tahrir opløst under henvisning til grundlovens § 78.

Justitsministeren har i dag tiltrådt Rigsadvokatens indstilling.

En pressemeddelelse samt redegørelsens sammenfatning og konklusion vedlægges i 5 eksemplarer.

Lene Espersen

Mette Lyster Knudsen

P R E S S E M E D D E L E S E

Rigsadvokatens undersøgelse vedrørende Hizb ut-Tahrir

Justitsminister Lene Espersen har i dag modtaget Rigsadvokatens redegørelse vedrørende en eventuel opløsning af Hizb ut-Tahrir.

Rigsadvokaten har efter en samlet vurdering indstillet, at der ikke tages skridt til at søge Hizb ut-Tahrir opløst under henvisning til grundlovens § 78.

Justitsministeren har tiltrådt Rigsadvokatens indstilling.

Justitsminister Lene Espersen udtaler:

"Jeg vil gerne understrege, at afgørelsen vedrørende Hizb ut-Tahrir ikke er udtryk for en accept af de antisemitiske udtalelser, der har været fremsat. Det blev også slået fast, da Østre Landsret dømte en talsmand for Hizb ut-Tahrir for overtrædelse af straffelovens racismeparagraf.

Det er derfor meget vigtigt for mig at gøre det helt klart, at medlemmer af Hizb ut-Tahrir, der overtræder straffeloven f.eks. ved at komme med antisemitiske udtalelser, vil blive retsforfulgt. Sådan har det været hidtil, og sådan vil det også være fremover."

Redegørelsens sammenfatning og konklusion vedlægges.

1. Indledning

Den 23. april 2002 fremsatte medlemmer af Dansk Folkeparti forslag til folketingsbeslutning om opløsning af Hizb ut-Tahrir. Forslaget var navnlig begrundet i "foreningens omdeling af en løbeseddel med opfordring til at dræbe jøder, omdelt i København tirsdag den 16. april 2002."

Under behandlingen af beslutningsforslaget oplyste justitsministeren, at der var iværksat en efterforskning mod Hizb ut-Tahrir og dets medlemmer i anledning af de udtalelser om jøder, som foreningen havde offentliggjort. Ministeren oplyste ligeledes, at det ville være naturligt, at anklagemyndigheden, hvis politiets efterforskning førte til, at der blev rejst tiltale mod enkeltpersoner, overvejede spørgsmålet om opløsning af Hizb ut-Tahrir, således at der når domstolenes afgørelse vedrørende de konkrete forhold forelå, kunne tages stilling til, om der skulle indledes sag herom ved domstolene.

Den 30. oktober 2002 afsagde Københavns Byret dom i den konkrete sag. Ved dommen blev den tiltalte fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens § 266 b, stk. 1, om udbredelse af udtalelser, der truer, forhåner eller nedværdiger en gruppe af personer på grund af race, hudfarve, national eller etnisk oprindelse, tro eller seksuel orientering. Den pågældende blev også dømt for overtrædelse af § 266 b, stk. 2, hvorefter det skal betragtes som en skærpende omstændighed, hvis forholdet har karakter af propagandavirksomhed. Straffen blev fastsat til 60 dages betinget fængsel. Dommen blev stadfæstet af Østre Landsret den 14. marts 2003.

Efter drøftelse med Justitsministeriet blev det i slutningen af 2002 aftalt at der under rigsadvokatens overordnede ledelse skulle etableres en projektenhed, der skulle forestå det nærmere arbejde med undersøgelsen af spørgsmålet om eventuel opløsning af Hizb ut-Tahrir.

Efter grundlovens § 78, stk. 1, har borgerne ret til uden forudgående tilladelse at danne foreninger i ethvert lovligt øjemed. Efter § 78, stk. 2, bliver foreninger, der vir-

ker ved eller søger at nå deres mål ved vold, anstiftelse af vold eller lignende strafbar påvirkning af anderledes tænkende, at opløse ved dom. Udover foreninger, der er omfattet af grundlovens § 78, stk. 2, kan der ske opløsning af foreninger, der har et ulovligt øjemed, jf. § 78, stk. 1.

Rigsadvokatens undersøgelse er gennemført dels som en juridisk gennemgang af og stillingtagen til de retlige spørgsmål, der knytter sig til gennemførelsen af en sag efter grundlovens § 78, dels som en indsamling af faktiske oplysninger, der kan tjene til at belyse, om Hizb ut-Tahrir efter denne bestemmelse kan opløses.

2. Sammenfatning

2.1. Vurdering af muligheden for at føre bevis for, at Hizb ut-Tahrir er en forening i grundlovens forstand

Det antages, at grundlovens foreningsbegreb må fortolkes ret vidt.

Der kræves formentlig alene, at de deltagende har et vist fælles formål med samvirket, og at der eksisterer visse - skrevne eller uskrevne - regler vedrørende det indbyrdes forhold mellem deltagerne og forholdet udadtil. Det vil endvidere have en vis betydning for vurderingen, hvorvidt der er udsondret en særlig formue, der ikke tilhører de enkelte medlemmer.

Af rigsadvokatens redegørelse fremgår det, at Hizb ut-Tahrir blandt andet ved publikationer på internettet klart har tilkendegivet, hvilket mål organisationen tilstræber. Hizb ut-Tahrir har således selv tilkendegivet, at det er et politisk parti, hvis ideologi er islam. Hizb ut-Tahrir virker for (gen)etableringen af kalifat-staten, som skal omfatte alle muslimer og være opbygget efter de retningslinjer, som ifølge Hizb ut-Tahrir entydigt gives af islam. Islam er for Hizb ut-Tahrir ensbetydende med et komplet system af retningslinjer for hele menneskelivet, herunder for politik, tro, økonomi og velfærd.

Hizb ut-Tahrir offentliggør sine holdninger dels ved publikationer, dels ved at organisationens repræsentanter missionerer og optræder ved offentlige møder mv. Der foreligger således klare tilkendegivelser om Hizb ut-Tahrirs holdninger til en række politiske og religiøse spørgsmål, og disse tilkendegivelser fremstår som autoriseret af organisationen.

Der er ikke ved undersøgelsen fremkommet sikre oplysninger om, hvorvidt der gælder særlige regler vedrørende det indbyrdes forhold medlemmerne imellem. Der foreligger dog visse oplysninger om Hizb ut-Tahrirs organisation og struktur.

Hizb ut-Tahrir opererer ikke selv med begrebet medlemskab, ligesom der efter det oplyste ikke findes fortegnelser over personer med tilknytning til Hizb ut-Tahrir.

Der er ikke i forbindelse med undersøgelsen fremkommet oplysninger om, at der skulle findes egentlige vedtægter for Hizb ut-Tahrir. Der er dog ved tyske myndigheds efterforskning, som der i undersøgelsen nærmere er redegjort for, fremkommet oplysninger om, hvorledes Hizb ut-Tahrir er organiseret internationalt. Der er endvidere tilvejebragt oplysninger om, at der findes en ledelse af Hizb ut-Tahrirs danske afdeling.

Det må lægges til grund, at Hizb ut-Tahrirs talsmand er den eneste, der kan udtale sig på vegne af Hizb ut-Tahrir i Danmark. Dette bestyrkes af de oplysninger, som er fremkommet ved straffesagen mod den pågældende. Talsmanden har således under sagen forklaret, at Hizb ut-Tahrir har en fastlagt struktur og organisering, og at han selv er repræsentant for Hizb ut-Tahrir og den, der har ret til at udtale sig til pressen.

Det kan således med rimelig sikkerhed antages, at der inden for organisationen er fastsat klare regler om, hvem der må udtale sig på organisationens vegne. Af Københavns Byrets dom af 23. oktober 2002 fremgår blandt andet følgende:

”Efter den forklaring, der er afgivet af tiltalte, sammenholdt med den fremlagte dokumentation, herunder brevet af 4. oktober 2001, stilet til en række medier i Danmark, lægger retten til grund, at tiltalte er tals-

mand og repræsentant for foreningen Hizb-ut-Tahrir i Danmark. For Hizb-ut-Tahrir i Danmark er der en fast struktur og organisering, og tiltalte har opgaver, der er et led i den overordnede ledelse og organisering af Hizb-ut-Tahrir i Danmark.”

Der ses ikke at foreligge oplysninger om, at Hizb ut-Tahrir retligt har optrådt som sagspart f.eks. i retssager.

Der er ikke ved undersøgelsen fremkommet oplysninger om Hizb ut-Tahrirs finansielle virkemåde eller økonomi, som kan lægges til grund ved en vurdering af, om der er tale om en forening i grundlovens forstand. Der er således ikke bevismæssigt grundlag for at antage, at der findes en særlig udsondret formue, som alene tilhører organisationen Hizb ut-Tahrir.

Der er ved undersøgelsen fremkommet en del oplysninger, der peger på, at Hizb ut-Tahrir i Danmark kan siges at være én forening.

Der må i den sammenhæng lægges vægt på, at Hizb ut-Tahrir ved sine publikationer tilkendegiver internationalt at være én organisation, der over hele verden arbejder for det samme definerede formål.

Det kan endvidere tillægges vægt, at Hizb ut-Tahrir på internettet har en hjemmeside, der ved sit domænenavn, lay out og udstederbetegnelse fremstår som organisationens hjemmeside. Endvidere har en række publikationer og indkaldelser til demonstrationer været underskrevet med *Hizb-ut-Tahrir Danmark* eller *Hizb-ut-Tahrir Skandinavien*.

Endelig må der lægges vægt på, at Hizb ut-Tahrirs talsmand betegner sig som talsmand for Hizb ut-Tahrir i Danmark, hvilket ifølge hans forklaring i forbindelse med straffesagen mod ham for overtrædelse af straffelovens § 266 b indebærer, at han repræsenterer Hizb ut-Tahrir udadtil og er den, der har ret til at udtale sig til pressen. Han forklarede endvidere, at han har opgaver, der er et led i den overordnede ledelse og organisering i Danmark. Dette blev ved dommene lagt til grund af både by- og

landsretten. Endvidere blev det ved dommene lagt til grund, at der for "foreningen Hizb ut-Tahrir i Danmark" er en fast struktur og organisering.

Det må efter en samlet vurdering på baggrund af de gennemførte undersøgelser antages, at det er sandsynligt, at der i en eventuel sag om opløsning af Hizb ut-Tahrir efter grundlovens § 78 vil kunne føres det fornødne bevis for, at Hizb ut-Tahrir i Danmark opfylder grundlovens betingelser for at kunne betegnes som en forening.

2.2. Vurdering af muligheden for at føre bevis for, at Hizb ut-Tahrir som forening har et ulovligt øjemed eller virker ved vold mv.

Som følge af den vide formulering af grundlovens § 78, stk. 1 og 2, fraværet af væsentlige fortolkningsbidrag i forarbejder og retspraksis er det vanskeligt præcist at redegøre for indholdet og rækkevidden af bestemmelserne.

Vurderingen af, om en forening har et lovligt øjemed, beror såvel på den pågældende forenings formål og virksomhed som de midler foreningen anvender eller har til hensigt at anvende til realiseringen af dette mål. Det er i den forbindelse antaget, at det er lovligt for en forening at tilstræbe f.eks. en legalisering af aktiviteter, som i dag må betegnes som ulovlige. Dette gælder dog kun, hvis de midler, hvormed formålet tilstræbes realiseret, kan anses som lovlige.

Fastlæggelsen af den nærmere rækkevidde af bestemmelsen i grundlovens § 78, stk. 2, kan ikke antages at have den store praktiske betydning, idet de foreninger, der er omfattet af § 78, stk. 2, også uden denne udtrykkelige bestemmelse ville være ulovlige.

Det centrale for fastlæggelsen af en forenings øjemed er en bedømmelse af det mål og den virksomhed, som den pågældende forening reelt står for. En forening med et formål, der i sig selv er lovligt, kan have et ulovligt øjemed, hvis de midler, der anvendes eller agtes anvendt til at opnå målet, er strafbare eller på anden måde ulovlige. De ulovlige forhold, der i den forbindelse kan tillægges betydning, skal kunne henføres til foreningen som sådan. Endvidere vil enkeltstående ulovlige/strafbare forhold

begået i foreningsregi i almindelighed ikke i sig selv være tilstrækkeligt til at gøre foreningen ulovlig i grundlovens § 78's forstand. Det må formentlig være et krav, at der inden for foreningens rammer i et ikke ubetydeligt omfang er eller tilsigtes begået ulovlige/strafbare forhold, således at disse forhold må betegnes som et mere almindeligt led i foreningens virksomhed.

Der er ikke i forbindelse med undersøgelsen fremkommet oplysninger om, at der skulle findes egentlige vedtægter for Hizb ut-Tahrir, hvorefter organisationens formål eller virkemidler klart fremgår.

Hizb ut-Tahrir har imidlertid selv tilkendegivet, at organisationens formål overordnet er (gen)etablering af kalifat-staten, som skal omfatte alle muslimer og være opbygget efter de retningslinjer, som ifølge Hizb ut-Tahrir entydigt gives af islam. Der må imidlertid siges at være betydelig usikkerhed med hensyn til, om Hizb ut-Tahrir konkret eller teoretisk har til hensigt at overtage magten i Danmark med henblik på at etablere kalifatet.

Der hersker endvidere betydelig usikkerhed om, hvorledes Hizb ut-Tahrir i praksis forestiller sig en sådan magtovertagelse gennemført, og om den i givet fald skal gennemføres ved ulovlige midler.

Det må lægges til grund, at der ikke på baggrund af de gennemførte undersøgelser, kan føres det nødvendige bevis for, at Hizb ut-Tahrir har et ulovligt formål.

Hizb ut-Tahrir har i sine publikationer om Hizb ut-Tahrirs virke og fremgangsmåden ved etableringen af kalifat-staten fremhævet begrebet *da'wa*, som er kendetegnet ved verbal missionering. Hizb ut-Tahrir har ikke i sine publikationer taget stilling til, hvilke midler der i givet fald skal anvendes til at etablere kalifat-staten, herunder spørgsmålet om anvendelse af vold i forbindelse med en eventuel magtovertagelse.

Personer med tilknytning til Hizb ut-Tahrir i Danmark har virket blandt andet ved intern mødevirksomhed, agitation på gadeplan, demonstrationer og andre offentlige møder, publikationer og indblanding i offentlige møder.

Hizb ut-Tahrirs talsmand blev ved Østre Landsrets dom af 14. marts 2003 idømt 60 dages betinget fængsel for overtrædelse af straffelovens § 266 b i forbindelse med distribuering af en løbeseddel, der i forbindelse med omtale af Israel og jøder generelt blandt andet indeholdt korancitatet: "Og dræb dem, hvor I end finder dem, og fordriv dem, hvorfra de fordrev jer". Den pågældende løbeseddel var underskrevet *Hizb-ut-Tahrir* og fremstod således som en udtalelse på denne organisations vegne. Det må på denne baggrund antages, at den pågældende straffelovsovertrædelse kan henføres til Hizb ut-Tahrir som forening.

Der er i Tyskland nedlagt forbud mod Hizb ut-Tahrir. Dette forbud er begrundet i, at Hizb ut-Tahrirs virke er i strid med tanken om mellemfolkelig forståelse, og at organisationen går ind for at anvende vold som middel til at gennemføre politiske mål og vil fremkalde denne. For så vidt angår anvendelse af vold har de tyske myndigheder anført, at Hizb ut-Tahrir forfølger det politiske mål at fjerne staten Israel og i denne forbindelse opfordrer til at anvende vold ved drab på og fordrivelse af jøder. Der er i den forbindelse særligt henvist til, at Hizb ut-Tahrir i sit tysksprogede organ *Explizit*, på internettet og i flyveblade i forbindelse med jøderne har anført det korancitat, som også indgik i sagen mod Hizb ut-Tahrirs talsmand.

Det er imidlertid Rigsadvokatens opfattelse, at der er betydelige forskelle på den tyske og den danske retstilstand, når det gælder spørgsmålet om opløsning af foreninger. Dette kommer blandt andet til udtryk ved, at den tyske grundlov og foreningslovgivning åbner mulighed for forbud mod foreninger af en række nærmere angivne grunde, hvoraf visse adskiller sig fra, hvad der kan antages at kunne danne grundlag for et forbud efter grundlovens § 78. Dette gælder for eksempel den mulighed, der efter tysk ret er for at forbyde en forening, der vender sig mod tanken om mellemfolkelig forståelse.

For så vidt angår Sverige, betragter man her Hizb ut-Tahrir som en terrororganisation. Denne rubricering er imidlertid ikke baseret på oplysninger af så detaljeret og

konkret karakter, at de vil kunne anvendes i en retlig sammenhæng og kan derfor ikke indgå i en begrundelse for at forbyde Hizb ut-Tahrir her i landet.

Der må efter dansk ret lægges vægt på, at der i intet tilfælde udover den tidligere omtalte straffesag mod Hizb ut-Tahrirs talsmand er tilstrækkeligt grundlag for at antage, at personer med tilknytning til Hizb ut-Tahrir på vegne af foreningen har begået strafbare handlinger i Danmark. Der er således ikke bevismæssigt grundlag for at fastslå, at Hizb ut-Tahrir som et almindeligt led i sin virksomhed har anvendt ulovlige midler eller har gennemført ulovlige aktiviteter.

Det er ved undersøgelsen konstateret, at Hizb ut-Tahrir er organiseret i en hierarkisk organisation bestående af celler, som i princippet fungerer uafhængigt af hinanden og kun efter instruktion fra organer eller personer, der er højere placeret i hierarkiet. Det er endvidere konstateret, at Hizb ut-Tahrir fremtræder som en lukket organisation, der ikke umiddelbart er tilgængelig for nye medlemmer. Personer, der ønsker optagelse i Hizb ut-Tahrir, udsættes for en massiv ideologisk påvirkning i form af skoling i organisationens synspunkter og forståelse af islam. Det kan imidlertid ved vurderingen af muligheden for at søge Hizb ut-Tahrir opløst efter grundlovens § 78 ikke i sig selv tillægges vægt, at organisationen fremtræder som lukket, og at organisationen stiller betydelige krav om ideologisk konformitet af sine medlemmer.

Det må under henvisning hertil lægges til grund, at der ikke kan føres det nødvendige bevis for, at Hizb ut-Tahrir virker ved ulovlige midler eller gennemfører ulovlige aktiviteter.

3. Konklusion

Det må efter en samlet vurdering på baggrund af de gennemførte undersøgelser antages, at der ikke under en eventuel sag om opløsning af Hizb ut-Tahrir efter grundlovens § 78 vil kunne føres det fornødne bevis for, at Hizb ut-Tahrir har et ulovligt øjemed, jf. grundlovens § 78, stk. 1, eller virker ved eller søger at nå sit mål ved vold,

anstiftelse af vold eller lignende strafbar påvirkning af anderledes tænkende, jf. grundlovens § 78, stk. 2.